

Ammatillisen perhekodin vanhempien koulutus ja työkokemus

Perhekotivanhemmillä tulee olla koulutusta ja työkokemusta lastensuojelulain mukaiseen hoito- ja kasvatustyöhön. Lisäksi on hallittava yrittäjyyteen liittyvät perusasiat. Mikäli perhekodin toiminnassa tarvitaan ulkopuolista henkilökuntaa, on perhekodissa oltava osaamista myös työnantajavelvoitteiden hoitamiseen.

Yksityisiä sosiaalipalveluja tuottavalla toimintayksiköllä tulee olla vastuhenkilö, joka vastaa siitä, että palvelutoiminta täyttää sille asetetut vaatimukset. Ammatillisen perhekodin vastuhenkilö nimitään toiminnan aloittamisilmoituksen tai lupamenettelyn yhteydessä. Perhekodin vastuhenkilöllä tulee olla vähintään sama kelpoisuus kuin kunnallisen lasten- tai nuorisokodin johtajalla ja kasvatushenkilöstöllä eli sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun

lain (272/2005, Finlex) mukainen kelpoisuus. Soveltuvia koulutuksia ovat esimerkiksi sosiaalikasvattajan, sosiaaliohjaajan ja sosionomin (AMK) tutkinnot.

Lisäksi perhekodin vastuuhenkilönä toimivalla henkilöllä tulee olla riittävä työkokemus alalta eli vähintään 3 vuotta työskentelyä lastensuojelun piiriin kuuluvien asioiden parissa. Myös muilla perhekodissa työskentelevillä tulisi olla kokemusta lastensuojeluasioiden hoitamisesta. Sijoitettujen lasten hoitaminen ja kasvattaminen on erityisen osaamisen alue ja tämä on huomioitava henkilöstön osaamista arvioitaessa.

Laki yksityisistä sosiaalipalveluista 5 §, 8 § ja 12 § (Finlex) Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettu laki 272/2005 (Finlex)

Ammatilliset perhekodit

Ammatillinen perhekotitoiminta on luvanvaraista perhehoitoa. Ammatillinen perhehoito on perhehoitoa, jota annetaan yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 7 §:ssä tarkoitetun luvan perusteella ammatillisissa perhekodeissa.

Ammatilliset perhekodit ovat perhehoidon ja laitoksen väliin sijoittuva sijaishuoltomuoto. Ne toimivat lähtökohdiltaan kuten toimeksiantosuhteiset perhekodit (sijaisperheet). Niiltä edellytetään vahvempaa osaamista kuin toimeksiantosuhteisilta perhekodeilta, mikä mahdollistaa myös erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitsevien henkilöiden sijoittamisen perhehoitoon.

Ammatillisia perhekoteja ei lueta lastensuojelulain 57 §:n mukaisiksi lastensuojelulaitoksiksi, joten niissä ei voida käyttää rajoitustoimenpiteitä yhteydenpidon rajoittamista lukuun ottamatta, mutta kotikasvatuskeinot ovat käytettävissä ja niillä voidaan rajata normaalin kasvatuskäytännön mukaisesti lapsen käytöstä.

Perhehoitolaki 4 § (Finlex), Laki yksityisistä sosiaalipalveluista 7 § (Finlex)

Hoidettavien lasten määrä

Ammatillisessa perhekodissa saadaan hoitaa samanaikaisesti enintään seitsemää henkilöä, suhdeluku on 0.5; 1 aikuinen / kaksi sijoitettua lasta, eli jos perhekodin paikkaluku on kuusi, ammatillisen perhekodin vanhempien lisäksi täytyy perhekodissa olla yksi sosiaali- tai terveysalan koulutuksen saanut kokoaikainen työntekijä. Samassa taloudessa asuvat alle kouluikäiset lapset ja muut erityistä hoitoa tai huolenpitoa vaativat henkilöt lasketaan mukaan enimmäismäärään. Jos kyse on hoidon antamisesta sisaruksille tai saman perheen jäsenille, voi ammatillisessa perhekodissa olla samanaikaisesti sijoitettuna useampikin henkilö. *Perhehoitolaki 8-9 § (Finlex)*

Luvan hakeminen ammatillisen perhekodin perustamiseksi

Ammatillisen perhekotitoiminnan aloittaminen edellyttää toimilupaa eli tarvitaan lupa ympärivuorokautiseen toimintaan. Yksityisen sosiaalihuollon luvat myöntävät Valvira ja aluehallintovirastot. Ammatillisten perhekotien liiton jäsenperhekodiksi voi hakea liiton omalla hakemuslomakkeella, joka löytyy osoitteesta www.apkl.fi. Liiton jäsenyysskriteerit on lueteltu liiton verkkosivuilla.

Verkostotyö

Ammatilliset perhekodit työskentelevät lapsen asioissa tiiviissä verkostossa. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä toimii verkoston vastuhenkilönä. Perhekoti hoitaa ja kasvattaa lasta, ja toimii yhteistyössä muiden tahojen kanssa. Perhekodit tekevät yhteistyötä lasten biologisten vanhempien, lapsen suvun ja lähipiirin, päivähoiton, koulun sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa. Perhekodit toimivat aktiivisena ja yhteistyökykyisenä toimijana. Lapsen hoitoa ja kasvatusta seurataan asiakassuunnitelmissa säännöllisesti, lisäksi perhekoti laatii lapselle hoito- ja kasvatussuunnitelman. Suunnitelmassa on tavoitteita lyhyelle ja pitkälle aikavälille.

Usein ammatilliseen perhekotiin sijoitetut lapset tarvitsevat terapiaa ja hyötyvät terapiasta (esim. Theraplay ja DDP-terapia). Perhekodin vanhemmat ovat tiiviisti mukana lasten terapioiden ja kuntoutuksen järjestämisessä ja toteutuksessa. Avun hakemisen oikea-aikaisuus vaatii ammattitaitoa ja arviointia suhteessa arkeen.

Laatutyö

Ammatilliset perhekodit tarjoavat laadukasta sijaishuoltoa. Koulutetut vanhemmat ovat sitoutuneet hoito- ja kasvatustyöhön kokoaikaisesti. Laitokseen verraten lapsi saa mahdollisuuden liittyä perheeseen ja toimivan perheen mallin. Ammatillisen perhekodin vanhemmat pitävät myös ajoittain vapaapäiviä ja lomaa perhekoti-työstä, tällöin perhekodissa työskentelevät koulutetut lomittajat tai työntekijät.

Ammatilliset perhekodit ovat pieniä perheyriyksiä, ja vastaavat yrityksen toiminnasta ja työnantajavelvoitteista. Perhekodin vanhemmat ja työntekijät käyvät säännöllisissä työnohjauskissa, sekä konsultoivat tarvittaessa lapsen asioissa alan asiantuntijoita. Liiton perhekodit työskentelevät alueellisissa laatupiireissä ja liitto järjestää valtakunnallisia koulutuspäiviä. Toiminnan kehittäminen ja tavoitteellisuus on keskiössä niin yksittäisissä perhekodeissa, laatupiireissä kuin valtakunnallisessa järjestötyössäkkin. Jatkuvuuden ja laadun varmistamiseksi oman hyvinvoinnin ylläpitäminen on ensiarvoisen tärkeää.

Yksilöllisyys ja yhteisöllisyys

Ammatillisessa perhekodissa lapset ja nuoret saavat yksilöllistä hoivaa ja huolenpitoa. Perhekotivanhempien sitoutuminen kotona tehtävään työhön antaa mahdollisuuden tähän. Ammatillisessa perhekodissa lapsella on mahdollisuus kiintyä ja kiinnittyä perheeseen, ja näin saada korjaavia kokemuksia. Ammatilliseen perhekotiin tullessa lapsella on takana epävakaita olosuhteita ja traumatisoivia kokemuksia, joiden vastaamiseen tarvitaan ammatillista osaamista. Ammatillisen perhekodin vanhemmilla on kyky kohdata lapsi tarpeineen ja vakauttaa lapsen elinolosuhteet. Perhekoti yhteisö toimii kasvattavana ja hoitavana yhteisönä, perhekotivanhemmat luovat yhteisön toimivat käytännöt ja säännöt.

Arviointi

Ammatillisen perhekodin laatuun kuuluu olennaisena osana oman toiminnan arviointi. Kaikilla perhekodeilla on käytössä ja yleisesti nähtävillä omavalvontasuunnitelma, jota päivitetään tarvittaessa ja muutoin vuosittain.

Lapsen sijoitusprosessin alkuvaiheessa ammatillinen perhekoti arvioi, miten perhekoti pystyy vastaamaan ko. lapsen tarpeisiin, ja sopiiko sijoituspaikkaa tarvitseva lapsi perhekodin senhetkiseen kokonaisuuteen. Perhekoti tunnistaa omat vahvuutensa ja tarvittavat edellytykset tähtäimenä tarvittaessa sijoituksen pitkäaikainen onnistuminen.

Koko sijoituksen ajan pyritään ammatilliseen hallittuun työskentelyyn lapsen etua ajatellen. Esim. lapsen kotiutuminen, siirtyminen

toiseen sijaishuoltopaikkaan tai nuoren itenäistyminen. Ammatilliset perhekodit tarjoavat jälkihuoltoa itsenäistyville nuorilleen.

Perhekodit raportoivat lapsen hoidosta ja kasvatuksesta sijoittavalle kunnalle. Yksilöllisesti sovitaan raporttien tiheys. Ammatillinen asioiden dokumentointi takaa laatua kaikille osapuolille.

Kilpailutukset

Ammatillinen perhekotihoito useissa kaupungeissa ja kunnissa on kilpailutuksen piirissä. Perhekodit osallistuvat halutessaan kilpailutuksiin ja tarjoavat palveluitaan sitä kautta kunnille ja kaupungeille. Kunnat ja kaupungit ostavat myös suorahankintana perhekotien palveluita.

APKL ry:n toiminnan päämäärä ja tavoitteet

Liiton päämäärä on tukea jäsenperhekoteja tarjoamaan korkealaatuisia lasten sijaishuoltopalveluja sekä toimia tiiviissä yhteistyössä muun lastensuojelukentän kanssa alan yleisten toimintaedellytysten parantamiseksi.

Toiminta-ajatuksena on suorittaa prosessinomaista jatkuvaan arviointiin perustuvaa laatutyöskentelyä toimimalla yhteistyöelimenä jäsenperhekotien välillä sekä osallistumalla aktiivisesti yleiseen lastensuojelualan laadulliseen kehitys- ja yhteistyöhön.

Toiminnan tavoite on toimia yhteistyöelimenä niin, että kussakin jäsenperhekodissa mahdollistuisi laadukkaasti hoitotyön edellytys: asianmukaisissa toimitiloissa toimiva ja vanhemmuuteen sitoutuneen, ammattikoulutetun ja kokeneen henkilöstön omaava perhekoti, jolla on motivaatio ja riittävät voimavarat toimia lapsen edun ja eheyttävän kehityksen toteutumiseksi.

Liitto toimii entistä systemaattisemmin ja keskitetympin palvelu- ja yhteistyötahona suhteessa jäsenperhekoteihin sekä muihin lastensuojelutahoihin ja -viranomaisiin.

Koko jäsenperhekotikenttää koskevien liittokokous- ja koulutustapahtumien lisäksi toteutetaan pienemmässä mittakaavassa alueellista verkostoitumista mm. laatupiirien muodossa sekä ollaan läheisessä yhteistyössä lastensuojelualan yhteisöjen ja viranomaisten kanssa.

Vapaat hoitopaikat jäsenperhekodeissa: www.apkl.fi